

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Příhody a Mgr. Jana Passera, v právní věci žalobce: A. D., proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní přihrádka 21/OAM, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 1. 2004, čj. OAM-7501/VL-04-P21-03-2001, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 4. 2005, čj. 8 Az 20/2004-40,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 4. 2005, čj. 8 Az 20/2004-40, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhá zrušení usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 4. 2005, čj. 8 Az 20/2004-40, kterým městský soud (v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku téhož soudu ze dne 6. 1. 2005, čj. 8 Az 20/2004–30) zamítl návrh stěžovatele na ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti.

Jak vyplývá z odůvodnění citovaného usnesení, městský soud vyšel ze skutečnosti, že v „Potvrzení o osobních majetkových a výtěžkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků“ stěžovatel neuvedl žádné příjmy a osobní majetek. Ze správního spisu přitom vyplývá, že stěžovatel je hlášen k pobytu mimo azylové středisko, nepochybně tak musí mít příjmy, popř. majetek, ze kterého hradí náklady spojené s pobytem na území České republiky. Městský soud tedy vyzval stěžovatele, aby takové příjmy specifikoval. Poté vyšel ze skutečnosti, že bratr stěžovatele sdělil dopisem ze dne 28. 3. 2005 (ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 8 Az 21/2004), že spolupracuje s opoziční běloruskou skupinou, kde stěžovatel je pomocníkem předsedy, a tato skupina má hodně lidí, kteří ji finančně podporují, za takto získané peníze si mohou dovolit žít na území České republiky. Městský soud

dospěl k závěru, že stěžovatel neprokázal skutečnosti odůvodňující osvobození od soudních poplatků, a proto návrh na ustanovení zástupce zamítl.

V kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že s rozhodnutím městského soudu nesouhlasí. V průběhu azylového řízení se několikrát změnil azylový zákon, stěžovatel pro špatné znalosti českého jazyka neměl možnost tyto změny prostudovat. Stěžovatel uvedl, že se snaží najít práci, bydlí spolu s kamarádkami, církve mu poskytuje veškerou pomoc a nemá žádný majetek. Stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Takové rozhodování ale nemá žádný praktický ani právní smysl: žádost žalobce městský soud zamítl a přiznání nebo nepřiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti je zcela bez právního významu, protože žalobcovy právní sféry by se přiznání ani nepřiznání odkladného účinku nijak dotknout nemohlo; proto Nejvyšší správní soud o žádosti nerozhodoval.

Nejvyšší správní soud na základě kasační stížnosti přezkoumal napadené rozhodnutí městského soudu v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, přitom shledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž musel přihlédnout z úřední povinnosti. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a že řízení před soudem bylo zatíženo takovou vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], přičemž vycházel z následujících skutečností, úvah a závěrů.

Pro ustanovení zástupce dle ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. musí být kumulativně splněny dvě podmínky: 1) účastník musí splňovat podmínky pro osvobození od soudních poplatků a 2) ustanovení zástupce musí být třeba k ochraně jeho práv. Při zkoumání druhé podmínky, zejména je-li účastníkem cizinec, přihlédne podle stabilní rozhodovací praxe soud také k jeho znalosti českého jazyka a orientaci v právním řádu České republiky. V posuzované věci je třeba mít rovněž na paměti, že pro řízení o kasační stížnosti je podle § 105 odst. 2 s. ř. s. právní zastoupení povinné. Nejvyšší správní soud proto druhou podmínku považuje za splněnou. Pozornost se tedy soustředí na splnění první podmínky, kdy soud (předseda senátu) především porovná na jedné straně výdělkové a další majetkové poměry dotyčného účastníka řízení, na druhé straně pak výši soudního poplatku se zřetelem na případné další náklady spojené s řízením před soudem. Výsledkem tohoto uvážení je pak závěr, zda účastníkovi je třeba přiznat osvobození od soudních poplatků či nikoli.

Touto úvahou se řídil i Nejvyšší správní soud při posouzení důvodnosti kasační stížnosti a přezkumu závěrů krajského soudu. Stěžovatel v „Potvrzení o osobních majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků“ uvedl, že nemá žádné příjmy (z pracovního nebo obdobného poměru, ze samostatné výdělečné činnosti, z hmotného sociálního zabezpečení ani žádné další příjmy) a osobní majetek. Ze správního spisu, a rovněž i ze spisu soudního, přitom vyplývá, že stěžovatel je hlášen k pobytu mimo azylové středisko, a tak musí mít příjmy, popř. majetek, ze kterého hradí náklady spojené s pobytem na území České republiky. Ze

soudního spisu vyplývá, že Městský soud nevyzval stěžovatele, aby takové příjmy specifikoval, a to přesto, že v odůvodnění napadeného rozhodnutí tvrdí, že tak učinil. Městský soud při svém rozhodování vyšel ze sdělení bratra stěžovatele v dopise ze dne 28. 3. 2005 (ve spisu vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 8 Az 21/2004), že spolupracuje s opoziční běloruskou skupinou, kde stěžovatel je pomocníkem předsedy, a tato skupina má hodně lidí, kteří ji finančně podporují a za jejichž peníze si mohou dovolit žít na území České republiky. Na základě citovaného sdělení bratra stěžovatele (kopie dopisu není založena v soudním spise) městský soud dospěl k závěru, že stěžovatel neprokázal skutečnosti odůvodňující osvobození od soudních poplatků, a proto jeho návrh na ustanovení zástupce zamítl. Městský soud přitom v napadeném rozhodnutí nevyložil, proč má za prokázané skutečnosti tvrzené bratrem stěžovatele v jiném soudním řízení a nikoliv tvrzení stěžovatele, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů a proč neprovedl i další důkazy. Stěžovatel navíc neměl možnost se k tvrzení svého bratra, které městskému soudu zjevně posloužilo jako důkaz, před vydáním napadeného rozhodnutí vyjádřit. V důsledku výše uvedeného je napadené usnesení městského soudu nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a řízení před soudem bylo zatíženo takovou vadou, která měla za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Nejvyšší správní soud dále doplňuje, že v řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel podle ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. V dané věci stěžovatel zastoupen advokátem není a sám rovněž nemá právnické vzdělání. Povaha rozhodnutí, proti němuž kasační stížnost směřuje, však vylučuje, aby v posuzované věci bylo možno nedostatek podmínky povinného zastoupení považovat za překážku, jež by bránila o kasační stížnosti věcně rozhodnout. Jak již totiž uvedl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 28. 4. 2004, čj. 6 Azs 27/2004 - 41, „*Za situace, kdy předmětem přezkumu je rozhodnutí, jímž nebylo vyhověno žádosti účastníka o ustanovení zástupce z řad advokátů, by trvání na podmínce povinného zastoupení vedlo k vlastnímu popření cíle, jenž účastník podáním žádosti sledoval a k popření vlastního smyslu řízení o kasační stížnosti, v němž má být zkoumán závěr o tom, že účastník právo na ustanovení zástupce nemá.*“ Nejvyšší správní soud proto posuzoval kasační stížnost, aniž by stěžovatel byl zastoupen advokátem.

Napadené usnesení městského soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a dále řízení u městského soudu trpí vadou, která měla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Nejvyšší správní soud k této skutečnosti přihlédl z úřední povinnosti, tedy bez ohledu na to, že tuto námitku stěžovatel v kasační stížnosti nevznesl [§ 109 odst. 3 s. ř. s.]. V dalším řízení bude muset městský soud řádně zjistit skutkový stav, vypořádat se s odlišnými tvrzeními stěžovatele a jeho bratra, umožnit stěžovateli vyjádřit se k tvrzení jeho bratra a dále své rozhodnutí řádně odůvodnit.

S ohledem na shora uvedené odůvodnění již Nejvyšší správní soud nepřezkoumával napadené usnesení v rozsahu stížních bodů.

Jelikož v řízení vyšla najevo vada, k níž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 s. ř. s.], Nejvyšší správní soud napadené usnesení podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. Městský

soud je vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu vázán [§ 110 odst. 3 s. ř. s.].

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. městský soud v novém rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 29. prosince 2005

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu